

BRICS NEDİR?

Goldman Sachs adıyla bilinen Amerikan Yatırım Bankası'nda dönemin baş ekonomisti olan Jim O'Neill, 2001 yılında BRIC terimini ortaya attı. Kelimedeki bütün harfler bir ülkeyi temsil etmekteydi: Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin. Peki bu ülkeler nasıl oldu da böyle bir kısaltmayla bir araya geldi? İlk kez 2009 yılında, Rusya'nın Yekaterinburg şehrinde ilk zirvelerini yapan BRIC ülkelerinin amacı, bu isim altında toplanan devletleri dünya politikasında söz sahibi yapmaktır. Ökowold isimli yatırım fonunda yükselen piyasalar uzmanı olan Tobias Geyer'e göre BRIC ülkelerinin ortak özellikleri; kalabalık nüfusları, genç iş güçleri, ve ekonomik potansiyel büyüklükleriydi. 2010 yılında da aralarında bir Afrika ülkesinin de bulunması gerektiğini düşünerek Güney Afrika Cumhuriyeti'ni de aralarına katınca BRICS terimi ortaya çıktı.

Dünya nüfusunun yaklaşık %40'ını barındıran BRICS ülkelerinin dünya ekonomisinde payı %25'in üzerindedir ve sanayi sektöründeki ürünlerin üçte birini, tarım sektöründeki ürünlerin ise yarısını üretmektedir. Başta Çin olmak üzere son yıllarda önemli büyüme oranlarına sahip olan bu ülkelerin aralarında çok önemli farklar da mevcuttur: Deutsche Bank'ın makro ekonomi yazarlarından olan Markus Jaeger'a göre, Brezilya ve Rusya, ham madde ithalatına Hindistan ve Çin kadar bağımlı değildir. Hindistan ve Çin'in ayakta kalmasını sağlayan tek faktörün ham madde ithalatı olduğunu vurgulamaktadır. Çin'in büyüme hızını dünya ihracat devi olmasına bağlıyor, Hindistan'ın ise hizmet, enformasyon ve iletişim sektöründe ihracat yaptığını ama büyümesinin iç piyasaya bağlı olduğunu söylüyor.

BREZİLYA

Yüksek oranlarda doğal kaynaklara sahip olmasına rağmen ABD'nin arka bahçesi olmaktan kurtulamayan Brezilya, son yıllarda yaşadığı siyasi istikrarsızlıklara rağmen Latin Amerika'nın en büyük, dünyanın ise dokuzuncu büyük ekonomisine sahiptir. 2003 – 2011 yılları arasında Luiz Inácio Lula da Silva'nın başkanlığındaki Brezilya, dünya ekonomileri arasında eriştiği bu konumu zengin petrol ve demir kaynaklarına borçludur. Brezilya ekonomisi, yüksek petrol fiyatları ve demir kaynakları sayesinde büyümektedir. Petrol fiyatlarının dünya genelinde aniden düşmesi nedeniyle Brezilya, Venezuela'da Maduro hükümetinin yaşadığına benzer bir şekilde, ekonomik ve siyasi krizlerle karşı karşıya kalmıştır. 2011 yılında başkanlığı Lula'dan devralan Dilma Rouseff, halkı memnun edebilmek adına sosyal harcamaları artırma yoluna gitti. Ancak izlenen bu politika ekonomiyi daha fazla borca sokmaktan başka bir şeye yarmadı. Brezilya, 2014 yılında Rouseff'in yolsuzluk yaptığı iddialarının çıkmasıyla yeni bir siyasi dalgalanma ile karşı karşıya kaldı.

RUSYA

BRICS ülkelerinin sahip olduğu geniş yüzölçümü ve büyük nüfusların yarattığı potansiyel, Rusya'da bulunan sınırsız doğalgaz kaynaklarıyla birleştiğinde muazzam bir boyuta ulaşıyor. Dünyanın en büyük on ikinci ve satın alma gücü bakımından ise dünyanın altıncı ekonomisine sahip olan Rusya, Sovyetler Birliği'nden kalan mirasıyla yoluna devam etmeye çalışıyor. Milli gelirin %2'sini tarım, %40'ını sanayi ve %58'ini hizmet sektöründen sağlayan Rusya, çöküşten sonra 2000'li yıllarda Vladimir Putin'in ilk dönemlerinde yıllık %7 oranında bir büyüme oranı yakalamıştır.

17 kilometrekarelik yüz ölçümü ile Rusya, dünyanın en büyük enerji ve maden kaynaklarına sahip ülke konumundadır. Bu kaynaklar sayesinde, doğalgaz rezervleri bakımından dünyada birinci, petrol rezervleri bakımından sekizinci ve kömür rezervleri bakımından ise ikinci sırada yer alıyor. Bu kaynakların ihracatında ise sırasıyla dünyada birinci, ikinci ve üçüncü konumda yer alıyor.

Rusya, doğal kaynakların yanı sıra elinde bulundurduğu silah sanayisi sayesinde dünyanın en büyük ikinci silah satıcısı konumundadır.

HİNDİSTAN

Eski İngiliz sömürgeci, dünyanın en büyük ikinci nüfusuna sahip ülkesi olan Hindistan, bilişim sektöründeki gelişmişliği ve hızla büyüyen ekonomisinin yanında BRICS ülkeleri arasında Çin'den sonra en büyük ekonomiye sahiptir. Geniş tarımsal alanlara sahip ülkede tarımın etkisi her geçen gün azalmakta, 1950 yılında %50 civarında olan tarımın gayri safi yurtiçi hasılaya oranı, bugün yaklaşık %20 civarındadır. Sanayisi ise yine 1950 yılında %15 iken günümüzde %20 civarındadır.

Hindistan ekonomisindeki en büyük gelişim ise hizmet sektöründe gerçekleşmiştir. Bu gelişimin sebebi ise bilişim sektörünün Hindistan'daki gücünden dolayıdır. Bunun sonucunda kalifiyeli ve ucuz iş gücüne sahip olan Hindistan günümüzde "Endüstri 4.0" olarak anılan gelişmiş teknoloji devrimine geçişi başarıyla gerçekleştirmiştir.

2014 yılında seçimle başa gelen Başbakan Narendra Modi, işsizliği ortadan kaldıracak bir reform yapacağı vaadiyle seçilmişti. Vaadine göre yılda 10 milyon istihdam yaratacak bir ekonomik reform gerçekleştirecekti, fakat ülkedeki işsizlik sorunu hala çözülememiştir.

ÇİN

Çin, dünyanın en büyük ikinci ve satın alma gücü bakımından birinci ekonomisine, daha doğrusu muazzam büyüklükte bir montaj ekonomisine sahiptir. Bu devasa ekonomide milli gelirin %9'u tarım sektöründen, %40'ı sanayi sektöründen ve %51 hizmet sektöründen sağlanmaktadır.

Toprakları her ne kadar doğal kaynaklar bakımından zengin olsa da, 9.6 milyon kilometrekarelik yüzölçümüne ve devasa nüfusuna bakıldığında aslında bu kaynakların çok da zengin olduğunu söyleyemeyiz. Hem hızlı büyüyen ekonomisi, hem durmadan artan nüfusu, hem de uçsuz bucaksız bu topraklar için her türlü ham maddeye ihtiyacı olduğu açıktır.

İhracatıyla öne çıkan Çin, çok büyük miktarda dış ticaret fazlası vererek büyümesini sağlamaktadır. İhracat kalemini ele alırsak; 2010 yılında 1.75 trilyon dolar olan ihracatı 2015 yılında 2.37 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Ek olarak, hala çalışmaları devam eden Tek Kuşak Tek Yol Projesi, Çin'in küresel ticaretteki payını daha da artıracaktır.

Çin ekonomisinin cezbedici yönü sadece ticaret kaleminde değildir. Yatırımcıların da fazlasıyla ilgisini çeken ülke Çin, 2016 yılında ülkeye 2.9 trilyon dolarlık yabancı sermaye yatırımı çekerek doğrudan yatırım stokunu 1.3 trilyon dolara yükseltmiştir.

GÜNEY AFRİKA CUMHURİYETİ

İngiliz İmparatorluğu'nun Napolyon Savaşları sırasında Cape Town şehrini ele geçmesiyle Güney Afrika'da sömürgecilik faaliyetleri başlamıştır. Bu dönemde Güney Afrika, İngiltere için sömürülecek yeni bir Pazar konumundaydı. İngiltere ile başlayan Güney Afrika'yı sömürme yarışı Avrupa merkezli şirketlerin de gelmesiyle köleliğin gelişmesine sebep oldu.

Afrika kıtasında sömürgeciliğe ve ırkçılığa karşı derin bir savaş veren Güney Afrika Cumhuriyeti'nin, 2010 yılında BRIC ülkelerinin arasına katılmasıyla BRICS kavramı tamamlanmış oldu. BRIC tarafından Afrika'nın sesi olabileceği düşünülen Güney Afrika Cumhuriyeti, hem politik hem de ekonomik açıdan Afrika'nın en önemli ülkelerinden birisi konumundadır.

BRICS ZİRVELERİ

Birinci BRIC Zirvesi(2009): Rusya'da gerçekleşen zirvede G20 zirvesi, uluslararası finansal kuruluşların reformları, enerji güvenliği ve küresel finans krizi konuları konuşulmuştur.

İkinci BRIC Zirvesi(2010): Brezilya'da gerçekleşen zirvede Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu(IMF) üst yönetimi, G20 ilişkileri, iklim değişikliği, Birleşmiş Milletler reformu konuları üzerine tartışılmıştır.

Üçüncü BRICS Zirvesi(2011): Çin'de yapılan zirvede Güney Afrika'nın katılımı da sağlanarak BRIC kısaltması BRICS'e dönüşmüştür.

Dördüncü BRICS Zirvesi(2012): Hindistan'da yapılan zirvenin konusu küresel istikrar, güvenlik ve refah için BRICS ortaklığıydı.

Beşinci BRICS Zirvesi(2013): Güney Afrika'da gerçekleşen zirvede BRICS ve Afrika ilişkisinin yanında kalkınma, entegrasyon ve sanayileşme konuları üzerinde durulmuştur.

BRICS ARAŞTIRMASI

Altıncı BRICS Zirvesi(2014): Brezilya'da gerçekleştirilmiştir. Yeni Kalkınma Bankası Anlaşması ve BRICS Bağımlı Rezerv Düzenlemesi Kuruluş Anlaşması imzalanmıştır. Bu karar, BRICS ülkelerinin, küresel sistemde daha etkin rol oynamak için IMF ve Dünya Bankası'nın benzeri bir uluslararası para fonu ve yardım fonu kurma kararı olarak görülüyor. Banka'nın asıl amacı altyapı projelerini finanse etmek olarak belirlendi. Bu projelere yıllık olarak 34 milyar doları aşmamak üzere kredi verilecek. Başlangıç sermayesi 100 milyar dolar olarak belirlenmiş bulunuyor. Başlangıçta her bir üye ülkenin koyacağı 10'ar milyar dolardan oluşacak 50 milyar dolar sermaye ile başlanacak ve zaman içinde bu miktar 100 milyar dolara tamamlanacak. Herhangi bir üye ülkenin sermayesini artırmak istemesi halinde öteki 4 ülkenin onayı gerekecek.

Yedinci BRICS Zirvesi(2015): Yedinci zirve Rusya'da gerçekleşmiştir. Bu zirvede, Avrasya Ekonomi Birliği ve Şanghay İşbirliği Örgütü liderleri ile toplantı düzenlenmiştir.

Sekizinci BRICS Zirvesi(2016): Hindistan'da yapılan sekizinci zirvede, uluslararası siyasi ve ekonomik durum, terörle mücadele, iklim değişikliği gibi konular görüşülmüştür.

Dokuzuncu BRICS Zirvesi(2017): Çin'de, uluslararası ve bölgesel sorunlar üzerine gerçekleşen zirvede Xiamen Deklarasyonu kabul edilmiştir. Deklarasyonda, beş ülkenin yeni kalkınan diğer piyasalar ve gelişmekte olan ülkelerle daha geniş ortaklık ilişkileri oluşturacağı ileri sürüldü.

Onuncu BRICS Zirvesi(2018): Güney Afrika'da gerçekleşmiştir. Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "İslam İşbirliği Teşkilatı Zirve Dönem Başkanı" sıfatıyla özel davetli oldu. Zirve, Afrika'da 4. Sanayi Devrimi'nde kapsayıcı büyüme ve refah paylaşımı için iş birliği temasıyla toplanmıştır.

BRICS ve Türkiye

2018 yılındaki BRICS zirvesine Türkiye Cumhuriyeti Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımı, her ne kadar İslam İşbirliği Teşkilatı Zirve Dönem Başkanı sıfatıyla olsa da, insanlar "Acaba mı?" dedi. Türkiye'den kat kat geri bir ekonomiye sahip olsa da Güney Afrika Cumhuriyeti, gerek yükselen güç olması bakımından, gerek zengin doğal kaynakları bakımından, gerekse Afrika kıtasını temsil etmesinden dolayı BRIC ülkeleri tarafından seçilerek Türkiye fikrinin şu an için ortadan kalkmasına yol açmıştır.

Peki durumun Türkiye açısından önemi nedir?

Gruba dahil edilmesi durumunda dünya ekonomisinin %20'lik kısmını yanına alacak olan Türkiye'nin diplomasideki etkinliğinin artacağı ve dış politikada muazzam bir fark yaratacağı gerçektir. Ayrıca gruptaki tek NATO üyesi olması Türkiye'ye farklı bir görüntü verecek ve ABD de Avrupa Birliği de bu müttefikini kendi tarafına çekmek isteyecektir.

ARAŞTIRAN VE HAZIRLAYAN

Burak Safa ARABACI
Ekonomi ve Piyasa Araştırma Departmanı

TARİH :

İMZA :

Bu belge, rapor veya araştırma dosyası (pdf) Bullekon tarafından hazırlanmıştır. Ne surette olursa olsun izin alınmadan kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve paylaşamaz. İzin alarak ve kaynak göstererek paylaşımı serbesttir. Yukarıda ki yazılı metinler araştırmayı yapan departman görevlisine aittir. Yasal hakları Bullekon elinde tutar. Güvenirlilik okuyucunun sorumluluğundadır. Araştırmalar tamamen objektif olarak yapılmaktadır.

Burada yer alan bilgiler Bullekon.com tarafından bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır. Yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Herhangi bir yatırım aracının alım-satım önerisi ya da getiri vaadi olarak yorumlanmamalıdır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan fiyatlar, veriler ve bilgilerin tam ve doğru olduğu garanti edilemez; içerik, haber verilmeksizin değiştirilebilir. Tüm veriler, Bullekon.com tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan alınmıştır. Bu kaynakların kullanılması nedeni ile ortaya çıkabilecek hatalardan Bullekon.com sorumlu değildir

Departman : Ekonomi Araştırma
İletişim : trbullekon@gmail.com
Ziyaret : www.bullekon.com